

Betænkning afgivet af Indfødsretsudvalget den 23. oktober 2019

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret og udlændingeloven

(Fratagelse af statsborgerskab fra fremmedkrigere m.v.)

[af udlændinge- og integrationsministeren (Mattias Tesfaye)]

1. Ændringsforslag

Udlændinge- og integrationsministeren har stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Dispensation fra Folketingets forretningsorden

Et *flertal* i udvalget (S, V, DF, RV, SF og NB) indstiller, at der dispenseres fra bestemmelsen i Folketingets forretningsordens § 8 a, stk. 2, om, at der skal gå 2 dage fra offentliggørelsen af betænkningen, til lovforslaget kommer til 2. behandling, fra bestemmelsen i § 12, stk. 1, således at 2. behandling kan finde sted tidligere end 2 dage efter 1. behandling, fra bestemmelsen i § 13, stk. 1, således at 3. behandling kan finde sted tidligere end 2 dage efter 2. behandling, og fra bestemmelsen i § 13, stk. 1, om, at der skal gå 30 dage fra lovforslagets fremsættelse, til det kan vedtages ved 3. behandling.

3. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S og V) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (DF og NB) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1-3 stillede ændringsforslag. Mindretallet stemmer imod det under nr. 4 stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) vil ved 2. behandling af lovforslaget redegøre for sin stilling til lovforslaget. Mindretallet stemmer for de stillede ændringsforslag.

Et *trede mindretal* i udvalget (SF) vil ved 2. behandling af lovforslaget redegøre for sin stilling til lovforslaget. Mindretallet stemmer for de stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet stemmer for de stillede ændringsforslag.

Et *femte mindretal* i udvalget (KF) vil ved 2. behandling af lovforslaget redegøre for sin stilling til lovforslaget og de stillede ændringsforslag.

Alternativet, Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Politiske bemærkninger

Venstre

Venstres medlemmer af udvalget bakker op om lovforslaget, som er en udmøntning af den politiske aftale, som den tidligere VLAK-regering og Dansk Folkeparti indgik i foråret 2019. Med lovforslaget bliver det muligt at fratage statsborgerskabet administrativt fra fremmedkrigere, mens de stadig opholder sig i udlandet. Det er helt afgørende for Venstre, at mennesker, som har vendt Danmark ryggen og kæmpet mod demokrati og frihedsrettigheder, ikke kommer tilbage til Danmark. Samtidig står Venstre også vagt om retssikkerheden, og derfor har det været vigtigt for Venstre at finde den nødvendige balance, så der sikres en reel adgang til domstolsprøvelse af afgørelsen om administrativt at fratage statsborgerskabet. Vi mener, at der med muligheden for, at Københavns Byret undtagelsesvis kan tillade, at afgørelsen indbringes for retten efter 4 uger, er fundet en fornuftig balance.

Med den tilspidsede situation i Syrien er der behov for at gennemføre lovgivningen hurtigt. Det betyder så samtidig, at det er nødvendigt at fravige de almindelige processer for en grundig lovbehandling, hvilket Venstre beklager, og derfor har det været afgørende for Venstre, at lovforslaget indeholder en solnedgangsklausul, så Folketinget inden for en kortere årrække får anledning til igen at drøfte spørgsmålet grundigt. Vi er derfor tilfredse med, at ministeren under lov-

behandlingen har imødekommet ønsket om en solnedgangs-klausul.

Dansk Folkeparti

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget mener, at det er nødvendigt at forsvare landet imod farlige fremmedkrigere ved at kunne tage statsborgerskabet fra dem. Derfor støtter Dansk Folkeparti lovforslaget. Muligheden for fratagelse af statsborgerskab bør dog kunne benyttes over for både fremmedkrigere med dobbelt statsborgerskab og fremmedkrigere med et enkelt statsborgerskab. Lovforslaget er derfor ikke tilstrækkeligt, og Dansk Folkeparti agter derfor uden for betænkningen at stille ændringsforslag til lovforslaget, så det kommer til at omfatte alle fremmedkrigere. Det er praktisk og hurtigt, at ministeren kan foretage fratagelsen af statsborgerskabet administrativt. Men på længere sigt er det vigtigt at arbejde videre på, at give Folketinget i form af Indfødsretsudvalget mulighed for at fratage statsborgerskabet i bestemte situationer.

Socialistisk Folkeparti

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget er grundlæggende sympatisk indstillet over for det presserende rationale, der ligger bag, at regeringen fremsætter dette forslag. Derfor har SF også indvilliget i at hastebehandle lovforslaget, selv om partiet mener, at det ikke er en praksis, som må danne præcedens. De tidligere krigere i Islamisk Stats hær udgør en direkte og betragtelig sikkerhedsrisiko for Danmark og har endvidere bevist, at de ikke ønsker det tilhørsforhold til Danmark, de hævdede at ønske, da de ansøgte om dobbelt statsborgerskab. SF noterer sig, at der ifølge den uafhængige juridiske tænketank Justitias direktør, Jacob Mchangama, er tale om, at truslen fra såkaldte fremmedkrigere, der har kæmpet for IS, er reel, konkret og overhængende grundet den ustabile situation i Syrien. Forskning peger f.eks. på, at fremmedkrigere er i stand til at udføre mere dødelige terrorangreb end personer, der ikke har kamperfaring. Den vurdering deler SF, men partiet noterer sig også Justitias og Dommerforeningens ønsker til ændringer af regeringens lovforslag, som vil sikre en bedre balance mellem beskyttelse af Danmark og beskyttelse af Danmarks retssikkerhed. Det drejer sig for det første om en nøjere afgrænsning, der tydeliggør, at loven ikke er beregnet på at ramme nødhjælpsarbejdere, journalister eller Danmarks allierede – herunder selvfølgelig også kurdere. For det andet drejer det sig om, at den mulighed for domstolsprøvelse, der eksisterer i lovforslaget, bliver mere end blot illusorisk, og at der derfor bliver indført en automatisk domstolsprøvelse eller en markant dispensationsordning eller udvidelse af fristen for at indbringe sagen for domstolen. For det tredje drejer det sig om, at loven vedtages med en såkaldt solnedgangsklausul, der sikrer, at loven automatisk kommer til genovervejelse i Folketinget efter en kort periode. SF vil aldrig acceptere, at Danmark gør mennesker funktionelt statsløse. Regeringens vilje til at imødekomme disse forslag vil være afgørende for SF's holdning til lovforslaget, og derfor tager partiet endelig stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

Enhedslisten

Enhedslistens medlem af udvalget kan ikke støtte lovforslaget og tager afstand fra, at et forslag, der bryder med afgørende retsprincipper, gennemføres ved en hasteprocedure uden en ordentlig høringsfase og Folketingets normale frister for behandlingen af lovforslag.

At udstyre en minister med kompetence til administrativt at frakende statsborgerskab i stedet for – som hidtil – at lade spørgsmålet være op til en domstol rækker afgørende ved magtens tredeling. Der forskydes magt fra den dømmende til den udøvende magt – til skade for retssikkerheden.

Et statsborgerskab vil fremover kunne frakendes, uden at der er ført bevis for skyld, og det vil kunne ske på baggrund af oplysninger, der er så hemmelige, at hverken offentligheden, den person, sagen vedrører, eller i særlige tilfælde udlændinge- og integrationsministeren må kende dem. Det er et brud med princippet om, at en anklaget er uskyldig, indtil der ved en domstol er ført bevis for den pågældendes skyld. Det princip ønsker Enhedslisten fastholdt.

Enhedslisten noterer sig, at der i lovforslaget er indbygget en adgang til efterfølgende indbringelse af en frakendelse for en domstol, men denne adgang er begrænset af en uacceptabelt snæver tidsfrist og omgærdet med retssikkerhedsmæssigt problematiske regler om »særlige advokater« og hemmelige oplysninger, som den person, som sagen vedrører, ikke må kende. Retssikkerheden i sådanne processer er i sagens natur begrænset, og Enhedslisten ønsker ikke at medvirke til deres indførelse.

Nye Borgerlige

For Nye Borgerliges medlem af udvalget er det afgørende, at denne lov vil løse problemet, som er, at danskerne i deres eget land trues på deres sikkerhed og tryghed af muslimske indvandrere og deres efterkommere, som Folketingets politikere tidligere grundet grove fejlbedømmelser har tildelt statsborgerskab efter gældende regler, men som har vist sig overhovedet ikke at dele danske værdier, men tværtimod har vendt sig mod Danmark og tilsluttet sig en islamisk militant organisation baseret på islamiske værdier og aktivt deltaget i kampe rettet mod danske soldater og Danmarks allierede.

Derfor har Nye Borgerlige ønsket, at loven giver mulighed for fratagelse af et tildelt dansk statsborgerskab, selv om vedkommende i så fald vil blive statsløs, og at loven med sikkerhed vil omfatte alle tidligere IS-krigere med dansk statsborgerskab, der allerede opholder sig her i landet, samt at regeringen med lovens vedtagelse samtidig sikrer sig, at de personer, der frakendes dansk statsborgerskab, kan og vil blive fjernet fra dansk territorium, og indtil det sker, sikrer sig, at de holdes afsondret fra samfundet.

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af udlændinge- og integrationsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af KF):

Til § 1

1) I det under *nr. 1* foreslåede § 8 B, *stk. 4*, ændres i 2. *pkt.* »udleveres« til: »videregives«.
[Lovteknik]

2) I det under *nr. 1* foreslåede § 8 B, *stk. 4*, indsættes i 2. *pkt.* efter »anmodning«: »fra udlændinge- og integrationsministeren«.
[Lovteknik]

3) I den under *nr. 3* foreslåede § 8 F ændres i *stk. 10, 2. pkt.*, »pågående« til: »den, der efter § 8 B, *stk. 3*, har fået frataget sin danske indfødsret«.
[Lovteknik]

Af udlændinge- og integrationsministeren, tiltrådt af et flertal (S, V, RV, SF og EL):

Til § 3

4) Efter *stk. 1* indsættes som nyt stykke:
»*Stk. 2.* Loven ophæves den 1. juli 2021, medmindre andet bestemmes inden denne dato.«
Stk. 2 og *3* bliver herefter *stk. 3* og *4*.
[Udløbsklausul]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ændringsforslaget skyldes et ønske om at anvende en ensartet sprogbrug og er således af lovteknisk karakter. Ordet »videregives«, som vurderes at være mest retvisende, anvendes allerede et andet sted i samme bestemmelse. Den foreslåede ændring indebærer ingen materielle ændringer.

Til nr. 2

Med ændringsforslaget foreslås det at tydeliggøre, at det er udlændinge- og integrationsministeren, der i visse sager kan anmode justitsministeren om at vurdere, om den pågående efter *stk. 3* må anses for at have udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for landets vitale interesser. Den foreslåede ændring indebærer ingen materielle ændringer og er af lovteknisk karakter.

Til nr. 3

Ændringsforslaget skyldes et ønske om at anvende en ensartet sprogbrug. Definitionen »den, der efter § 8 B, *stk. 3*, har fået frataget sin danske indfødsret« er konsekvent anvendt i resten af den foreslåede § 8 F. Den foreslåede æn-

dring indebærer ingen materielle ændringer og er af lovteknisk karakter.

Til nr. 4

Med ændringsforslaget foreslås det, at lovforslaget ophæves automatisk den 1. juli 2021, medmindre andet bestemmes inden denne dato. Ændringsforslaget indebærer, at de i §§ 1 og 2 indeholdte ændringer af lov om dansk indfødsret og udlændingeloven og dermed muligheden for administrativt at fratage statsborgerskab automatisk ophæves den 1. juli 2021, medmindre Folketinget forinden beslutter at forlænge reglerne gyldighedsperiode. Det forudsættes i den forbindelse, at der forud for en eventuel videreførelse af lovændringerne skal foretages en vurdering af omfanget af lovens anvendelse, lovens effektivitet, lovens konsekvenser for retssikkerheden og andre landes erfaringer.

6. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 22. oktober 2019 og var til 1. behandling den 23. oktober 2019. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Indfødsretsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 1 møde.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og udlændinge- og integrationsministeren sendte den 14. oktober 2019 dette udkast til udvalget, jf. IFU alm. del – bilag 7. Den 22. oktober 2019 sendte udlændinge- og integrationsministeren høringssvarene og et høringssnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 4 bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 30 spørgsmål til udlændinge- og integrationsministeren til skriftlig besvarelse. Ministeren har besvaret spørgsmål nr. 1-14, 17-20 og 22. De resterende spørgsmål forventes besvaret inden 2. behandling. Inden lovforslaget blev fremsat i Folketinget, blev 26 spørgsmål stillet på alm. del. Disse spørgsmål fremgår af L 38 – bilag 2.

Birgitte Vind (S) Camilla Fabricius (S) Lars Aslan Rasmussen (S) Malte Larsen (S) Christian Rabjerg Madsen (S)

Rasmus Horn Langhoff (S) Andreas Steenberg (RV) Halime Oguz (SF) Peder Hvelplund (EL) Jan E. Jørgensen (V) nfm.

Morten Dahlin (V) Marcus Knuth (V) Martin Geertsen (V) Marie Krarup (DF) fmd. Morten Messerschmidt (DF)

Rasmus Jarlov (KF) Mette Thiesen (NB)

Alternativet, Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	48	Nye Borgerlige (NB)	4
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43	Liberal Alliance (LA)	3
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	16	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	12	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Alternativet (ALT)	5		